

1793
Har tvalöqen tollhart Björkfors – tramellingarna

Kongl. Maj:ts och Rikets Bergs Collegii Utslag uppå Melderstein Bruks Ägares, Bruks Patron Jean Bedoires skriftëligen gjorde ansökning, att som Gällivara Berg i Westerbotten skall hysa en myckenhet god och wälartad Järnmalm, hwilken likwäl i anseende till aflägsenheten ifrån Ströms bruks masugn icke utan mycken kostnad och swårighet därstädes skall kunna användas, hwaremot en masugnsanläggning närmare intill berget skulle åstadkomma mycken lindring uti transport-omkostnaden, samt tillika medföra den hufwudsakliga nytta, att de omkring berget befinteliga ansenliga skogar till blåsningen kunde användas, samt de längre ned belägne skogar för den öfriga Bruksrörelsen besparas, honom altså måtte tillåtas, att wid Gällivara Berg i Gällivara socken och Lappmarck invid någondera af de befinteliga wattudrag få anlägga en Masugn samt at samma masugn med rätt friheter och förmoner efter författningarne

Har troligen tillhört Björkfors-handlingarna

Collegii Utslag uppå Melderstein Bruks
Ägares, Bruks Patron Jean Bedoires skrif-
teliga gjorda ansökning, att som Gälliva-
ra Berg i Westerbotten skall hysa en myc-
ket god och wälartad Järnmalm, hwilken
likwäl i anseende till aflägsenheten ifrån Ström-
sunds masugn icke utan mycken kostnad och
swårighet därstädes skall kunna användas,
hwaremot en masugnsanläggning närmare in-
till berget skulle åstadkomma mycken lin-
dring uti transport-omkostnaden, samt till-
ika medföra den hufwudsakliga nytta, att de
omkring berget befinteliga ansenliga skogar
till blåsningen kunde användas, samt de läng-
re ned belägne skogar för den öfriga Bruks-
rörelsen besparas, honom altså måtte till-
låtas, att wid Gällivara Berg i Gälliwara
Socken och Lappmarck invid någondera af
de befinteliga wattudrag få anlägga en
Masugn samt at samma masugn med nödiga
friheter och förmoner efter författningarne
måtte förses; Gifwit Stockholm den 18de
Februarii 1793.

Sedan Kongl. Collegium i anledning af denna ansökning

Lösen 4,25
[illegible] 1,00
S:a 5,25 Rdr Rmt.

(Brukspatron J. Hummel)

förordnat Bergmästaren i orten Lagmannen Wälborne
Herr Eric Roland Printzschiöld att på stället och i
wederbörandes närvaro behörigen undersöka huruvida bokan-
de för den begärde masugnsanläggningen wore försedd med
nödiga erforderligheter utan andras förfördelande; har
Kongl. Collegium utaf bemälte Bergmästares derefter in-
sända och Collegio föredragne undersöknings Instrument in-
hämtadt, det wid förrättningens början till ordförande blif-
vit aflemnadt och upläst en skrifvelse ord ifrån ord så ly-
dande:

Af Plur. Venerando Consistorio i Hernösand, enligt
bilagd skrifvelse befullmägtigad, att å dess vägnar bewaka
Pastor- och Schole- Bohlens i Gällivara rätt wid den der-
nejden af Herr Lagmannen Wälborne Eric Roland Printz-
schiöld näst kommande andra Julii tillernade undersökning,
rörande en af Högädle Herr Bruks Patron Jan Bedoire der-
städes påtänkt ny masugnsbyggnad, finner undertecknad mått
för min sjuklighet, ingen möjelighet att på den utsatte ti-
den mig på stället infinna; och som tiden icke eller tillåter
att gifva venerand: Consistorium mina hinder tillkänna, att
en annan Fullmägtig därwid skunnat utnämnas; har för
att icke gjöra uppehåll i berörde undersökning, fattat den
utvägen, att härmed i all ödmjukhet uppgifva, hwad såsom
Consistorii Fullmägtig wid densamma, rörande dess ärande

den för den begärde masugnsanläggningen wore försedd med nödiga erforderligheter utan andras förfördelande, har Kongl. Collegium utaf bemälte Bergmästares dereftter in-sända och Collegio föredragne undersökningsInstrument in-hämtadt, det wid förrättningens början till ordförande blif-vit aflemnadt och uplärt en skrifvelse ord ifrån ord så ly-dande:

Af Plur. Venerando Consistorio i Hernösand, enligt bilagd skrifvelse befullmägtigad, att å dess wägnar bewaka Pastors- och Scholæ- Bohlens i Gälliwara rätt wid den der-nijden af Herr Lagmannen Wälborne Eric Roland Crantz-schiöld nässtkommande andra Julii tillernade undersökning, rörande en af Högädle Herr Brukspatron Jan Bodini der-städes påtänkt ny masugnsbyggnad, finner undertecknad mått för min sjuklighet, ingen möjelighet att på den utsatte ti-den mig på stället infinna; och som tiden icke eller tillåter att gifwa venerand: Consistorium mina hinder tillkänna, att en annan Fullmägtig därwid kunnat utnämnas; har för att icke gjöra uppehåll i berörde undersökning, tattat den utwägen, att härmed i all ödmjukhet uppgifwa, hwad såsom Consistorii Fullmägtig wid densamma, rörande dess varande prästbohlt skulle kunna påstå, nemligen att dessa Bohlen hwad ängar, fiskewatten, timmer och bränsleskog, samt annan nödig utmark beträffar, blifwa i sin wigd, efter den refnings-

charte, som öfver deras ägor författad är och på stället finnes, orubbad bibehållas enligt lag och Privilegier; i hvilket afseende kan och bör icke annat än önska att lycka till den tilltänkte nya och nyttiga inrättningen. Detta behö= riga ståndaktigt å Consistorii wägnar, warder bekräftadt af Quickjock den 11.te Junii 1792. Sam: J. Öhrling P.L.

(L. S.)

Hvad malmfånget beträffar så har Sökanden deruti uppgif. vit följande på Gällewara Berg belägna samt af undersök- ningsmännen besigtigade grufvor och skärpningar, nemligen 1:o) Bergmästare grufvan, 2:o) Wälkommen, 3:o) Johannis grufvan, 4:o) Tingwalls Kulle, 5:o) Fredrikas skärpning, 6:o) Capitains grufvan, hvaruti malmfånget skall wara gan= ska ömnigt och föga svårt att åtkomma.

Det uppgifna byggnadsstället har funnits beläget wid pass 7/8 dels mil i söder ifrån Gällewara Berg, och 3/4 dels mil ifrån Gällewara kyrka, hvarest genom uppdämning af en fors uti den så kallade Wasara elfven tillräckeligt wattudrag skall fås för Masugnen, utan att någon af angränsande genom den derföre erforderliga upp= och afdämning skall blifva lidande; hvarföre ocksåo ingen mot den tilltänkte anläggningen haft något att påminna: Åfwenkom icke eller någon erindran

finnes, orubbade bibehållne uti sin lag och privileger; i hvilket afseende han och bör icke annat än önska all lycka till den tilltänkta nya och nyttiga inrättningen. Detta behöriga påståendo å Consistorii vägnar, varder bekräftadt af Quickjock den 11te Junii 1792. Sam: J. Öhrling P.L.

(L. S.)

Hvad malmfånget beträffar så har sökanderne dertill uppgifvit följande på Gällewara Berg belägna samt af undersökningsmännen beriktigade grufvor och skärpningar, nemligen 1:o) Bergmästare grufvan, 2:o) Wälkommen, 3:o) Johannis grufvan, 4:o) Tingwalls kulle, 5:o) Fredrikas skärpning, 6:o) Capitains grufvan, hvaruti malmfånget skall vara ganska ömnigt och föga svårt att åtkomma.

Det uppgifna byggnadsstället har funnits beläget vid pass 7/8 dels mil i söder ifrån Gällewara Berg, och 3/8 dels mil ifrån Gällewara kyrka, hvarast genom updämning af en fors uti den så kallade Wasara elfven tillräckeligt wattufall skall fås för Masugnen, utan at någon af angränsande genom den dertill erforderliga up- och afdämning skall blifva lidande; hvarföre ockå ingen mot den tilltänkta anläggningen haft något att påminna: Åfvensom icke eller någon erindran blifvit gjord emot Bruks Patronerne wid samma tillfälle yttrade åstundan, att Trehundrade alnar nedom Masugnsstället få anlägga en Bruks eller husbehofs såg, hvil-

ken i anseende till behofvet af bräder och virke wid de förestående byggnader, skulle wara ganska nödwändigt.

Till kohlbetjening för den nye nu tillärnade manufac- inrättningen, har Bruks Patronen uppgifvit följande förut odisponerade uti Gällivara Lappmark belägna Skogsstrak- ter, hwilka med beträde af den till nybyggens afsättan- de där i orten tillförordnade extra ordinarie Landtmätaren Wälbetrodde Lars Bergner till deras widd och beskaffen- het blifwit undersökte, nemligen:

1:o) En öster om Lina elf belägen tract som börjas wid norra ändan af Patsa Berg, samt sträcker sig derifrån söderut öfwer Rawivara, Sarkavara och Särfvas bergen som skall utgöra en och en half mil i längden, samt tre åttondels mil i bredden, bestående af god och jemwäxt tallskog med något björk och gran blandad.

2:o) En trekantig trakt söderut från Gällivara berget, hwars ena sida sträcker sig från Surki, hwarest Lina och Wassara elfvar sammankomma, uppföre till högsta spetsen af Wassara berget, den andra åter från sistnämnde ställe, österut förbi östra ändan af Nuola träsk eller sjö, tvärt öfwer land till Lina elfwen, gent emot södra ändan af Råvivara, och den tredje efter Lina elfwens strand till Surki, som för- menes utgöra hälften af en quadratmils innehåll; bestående af en frodig, dels timmer, dels kohlskog.

inrättningen, had Brukspatronen uppgifvet följande förut odisponerade uti Gällivara Lappmark belägna Skogstrakter, hwilka med biträde af den till nybyggens afsättande där i orten tillförordnade extra ordinarie Landtmätaren Wälbetrodde Lars Bergner till deras widd och beskaffenhet blifvit undersökte, nemligen:

1:o). En öster om Lina elf belägen tract som börjas wid norra ändan af Patsa Berg, samt sträcker sig derifrån söderut öfver Råvivara, Sarkavara och Sårfvas bergen som skall utgöra en och en half mil i längden, samt treåttondels mil i bredden, bestående af god och jemväxt tallskog med något björk och gran blandad.

2:o). En trekantig trakt söderut från Gällivara berget, hvarr ena sida sträcker sig från Surki, hwarest Lina och Wasara elfvar sammankomma, uppföre till högsta spetsen af Wasara berget, den andra åter från sistnämnde ställe, österut förbi östra ändan af Nuola träsk eller sjö, tvärt öfver land till Lina elfven, gent emot södra ändan af Råvivara, och den tredje efter Lina elfvens strand till Surki, som förmenes utgöra hälften af en quadratmils innehåll; bestående af en frodig, dels timmer, dels kohlskog.

3:o) En tract på östra norra sidan af Gällewara berget emellan Lina elfven och det så kallade Pingwalls kulle, att uppföre till Linaoivi en mil i längden, och en half mil

i bredden med god och förswarlig kohlskog, samt något timmer.

4:o) En dito från södra ändan af Attavara öfver Luspavara till norra ändan af Siekavara, thädan westerut till sjön Nietoack strand vidare söderut till nordwästra ändan eller foten af Gälliwara Dundret, hwarifrån linien går åter till Attavara med förswarlig kohlskog, af tall samt något gran och björk.

5:o) En dito från Gälliwara Dundrets wästra ända till norra ändan af Ranaträsk, thädan till Nurtakäno, widare till berget Leipipira, samt ändteligen till Harrträsk bäckens utlopp wid wästra ändan af Gälliwara Dundret bewäxt med tall, björk och granskog, samt något timmer.

6:o) En tract tillräknande ifrån berget Leipipira till berget Rahapoutainen, thädan till södra ändan af Sarfrasvara, vidare förbi Surki, öfver högsta spetsen af Wasara berg till Harrträskbäckens utlopp, samt slutligen till berget Leipipira, hwilken tract skall innehålla wacker både timmer och kolskog af tall, gran och björk. Skolande sedan en tredjedel för några å dessa trakter varande sjöar samt myror och annan oländig mark, blifvit afdragen, de återstående twå tredjedelar kunna anses för god och skogbärande mark, hwaraf

timmer.

4:o) En ditto från södra ändan af Attavara öfver Luspavara till norra ändan af Siekavara, ifrån westerut till sjön Nietoack strand vidare sörrut till nordwästra ändan eller foten af Gälliwara Dundret, hvarifrån linien går åter till Attavara med försvarlig kohlskog, af tall samt något gran och björk.

5:o) En ditto från Gälliwara Dundrets wästra ända till norra ändan af Ränaträsk, ifrån till Nurtakåno, widare till berget Leipipira, samt ändteligen till Harraträsk bäckens utlopp wid wästra ändan af Gälliwara Dundret bewäxt med tall, björk och granskog, samt något timmer.

6:o) En tract tillräknande ifrån berget Leipipira till berget Rahapoutainen, ifrån till södra ändan af Sarfasvara, vidare förbi Surki, öfver högsta spetsen af Waxara berg till Harraträsk bäckens utlopp, samt slutligen till berget Leipipira, hvilken tract skall innehålla waxer både timmer och kolskog af tall, gran och björk. Skolande sedan en tredjedel för några å dessa trakter varande sjöar samt myror och annan oländig mark, blifvit afdragen, de återstående twå tredjedelar kunna anses för god och skogbärande mark, hvaraf ehuru skogwäxten i denna orten är sen och långsam, likväl i anseende till ett större utrymme, en betydlig årlig kohlning skall kunna erhållas.

I afseende på utrymmet för de i Gellivara församling belägne prästbohl med de flere som wid kyrkan innehafva boningsplatser, hafva till undvikande af alla twister i framtiden, ifall den nu tilltänkte masugnsbyggnaden skulle komma att fullbordas, Bruks Patron Bedoire med förnämde boställsinnehafvare Kyrkoherden Björkman och Scholmästaren Dynaesius sålunda öfverenskommit; det rågången i skog och mark för dessa sednare skulle komma att följa nedannämde puncter nemligen ifrån Harrträskbäckens utlopp till högsta spetsen af Wasara berg, derifrån till stranden af Niwoloträsk eller insjö, dock ej närmare än att femhundrade alnar nedanföre mot byggningsstället, lemnas Masugnen till nödigt utrymme; tvärtom öfver eller bredvid samma insjö; widare i rät linia till wästra foten af större Parvavaara, ytterligare till södra ändan af Ullavaara, därifrån öfver Sorrisbäcken och sedan till nordwästra foten af Gellivara Dundret, äntligen efter hela Dundret wid foten till södra ändan deraf, hvarifrån rohsan eller linien går directe till ofvanberörde utlopp af Harrträskbäcken, hvaremot att hvad utom denne öfverenskomne gränts woro af skog och andra tillfälligheter och således beläget innom de här ofvan upgifne tracter, Bruks Patronen förbehållet sig att utan inträng få nyttja och använda, samt att således för all åverkan dera warda befredad: Och har å prästbordets wägnar Kyr-

ster i framtiden, i fall den nu tilltänkte masugnsbyggnaden skulle komma att fullbordas, BruksPatron Bedoire med förnämde boställsinnehafvare Kyrkoherden Björkman och Scholmästaren Dynaesius sålunda öfverenskommit; det rågången i skog och mark för desse sednare skulle komma att följa nedannämde puncter nemligen ifrån Härrträskbäckens utlopp till högsta spetsen af Wasara berg, derifrån till stranden af Nivoträsk eller insjö, dock ej närmare än att femhundrade alnar nedanföre mot byggningsstället, lemnas Masugnen till nödigt utrymme; tvärs öfver eller bredvid samma insjö; vidare i rät linia till wästra foten af större Parvavara, ytterligare till södra änden af Ultavara, derifrån öfver Sorrisbäcken och sedan till nordwästra foten af Gellivara Dundret, ändteligen efter hela Dundret wid foten till södra ända deraf, hvarifrån kosan eller linien går directe till ofvanberörde utlopp af Härrträskbäcken, hvaremot att hvad utom denne öfverenskomne gränts woro af skog och andra tillfälligheter och således belägit innom de här ofvan opgifne tracter, Bruks Patronen förbehållit sig att utan inträng få nyttja och använda, samt att således för all åverkan derå warda befredad: Och har å Prästebordets wägnar Kyrkoherden Björkman, till alla delar erkänt denne rörande samma boställens område emot masugnsskogen, träffade öfverenskommelse, samt önskat, att de samma icke allenast måtte

warda gillad och antagen, utan ock att den beskrefne bostället-tracten derefter måtte blifva behörigen afrösdad.

BergsFogden Laestadius, såsom tillförordnad Krono Fullmägtig, har härwid förklarat, att ehuru nyssnämnde trakt synes wida öfwerstiga det tunnlandstal af bärande mark, som efter skattläggnings methoden för Westerbotten, skulle dessa 2:ne prästbohl tillkomma, torde likwäl ett sådant utrymme wara nödigt, i anseende till skogens dess återwäxt, samt på det nödigt skogsfång icke eller måtte tryta för Klockaren och andre som wid kyrkan kunde komma att sig uppehålla, hvarjemte bemälte BergsFogden emot den sökte masugns inrättningen så mycket mindre haft något att påminna, som detta företagande skulle bidraga icke allenast till en ny och säker förtjenst för den i dessa aflägsna orter boende allmoge, utan ock till landets uppodling och climatets förbättring, utom det, att härigenom en säker utwäg blefve, att till det allmännas gagn använda så wäl det i Gälliwara berg befintliga malmförråd som ock de i orten warande ömniga skogar.

Widare och uppå Kyrkoherden Björkmans gjorde erindran det prästerna i Gälliwara hittills dels haft

boställsträcten derefter måtte blifwa behörigen afrösdad.

Bergs Fogden Laestadius, såsom tillförordnade Krono Fullmägtig, har härwid förklarat, att ehuru nyssnämnde trakt syntes wida öfwerstiga det Sunnelandetal af bärande mark, som efter Skattläggnings methoden för Westerbotten, skulle denna 2:n prästboställ tillkomma, torde likwäl ett sådant utrymme wara nödigt, i anseende till skogens dåliga återwäxt, samt på det nödigt skogsfång icke eller måtte brysta för Klockaren och andra som wid kyrkan kunde komma att sig uppehålla, hwarjämte bemälte Bergs Fogde emot den sökte masugns inrättningen så mycket mindre haft något att påminna, som detta företagande skulle bidraga icke allenast till en ny och säker förtjenst för den i denna aflägna orten boende allmoge, utan och till landets uppodling och climatets förbättring, utom det, att härigenom en säker utwäg blefwe, att till det allmännas gagn använda såwäl det i Gälliwara berg befintliga malmförråd som och de i orten warande ömniga skogar.

Widare och uppå Kyrkoherden Björkmans gjorde erindran det prästerna i Gälliwara hittills dels haft skakaland för fogels fångande, dels idkat Renmasketågt för boskapens underhållande och föda å de till kohlfång för masugnen uppgifne tracter, med förbehåll

att åfven hädanefter derwid warda bibehållne, har BruksPatronen förklarat sig deremot ej hafwa nå-got att påminna, utan fastmera medgifvit det slika tillfälligheter åfven hädanefter samfält med bruksfolket måge få nyttjas, hwarsom BruksPatronen ej eller welle bestrida hwarken Fjäll-Lapparne wid deras flyttning ned åt landet wintertiden, att twänne dygn, så wid fram som återresan, quarstanna innom Brukets district, icke eller marknadstider och helgedagar, de tillstädeskomne Allmogen att nyttja renbete å sådane trakter, dock med förbehåll att detta begifvande ej måtte medföra något skogens obehöriga åtetande till Brukshandteringens skada och afsaknad.

Slutelijen har BruksPatronen så wäl i anledning af allmänna författningar med deruti utstakade friheter för dem som i Lappmarkin inrätta Bergwerk, som och i stöd af de Melderstienska Bruksägares förunte Kongl. Privilegier och Resolutioner, anhållit:

1.° Att Gälliwara malmberg, såsom en Melderstiensk Bruksägares Frälse egendom, nu och framdeles måtte warda ansedt, så wida det är beläget innom de trakt, för hwilkens upodlande redan år 1753 Frälse och Säteries förmoner äro bewiljade

tillfälligheter åfwen hädanefter jemsält med bruksfor-
slet måge få nyttjas, åfwensom Bruks Patronen ej eller
wille bestrida hwarken Fjäll-Lapparne wid deras flytt-
ning ned åt landet wintertiden, att swänne dygn, så
wid fram dom återwisan, quarstanna innom Brukets
district, ike eller marknadstider och helgedagar, den
tillstädeskomne Allmogen att nyttja renbete å sådane
trakter, dock med förbehåll att detta begifwande ej måtte
medföra något skogens obehöriga åtstande till Bruks-
handteringens skada och afsaknad.

Slutligen har BruksPatronen så wäl i an-
ledning af allmänna författningar med deruti utstä-
kade friheter för dem som i Lappmarken inrätta Berg-
werk, som och i stöd af de Meldersteins Bruksägare
förunde Kongl. Privilegier och Resolutioner, anhål-
lit:

1o. Att Gällivara malmberg, såsom en Meldersteins
Bruksägares Frälse ägendom, nu och framdeles måtte
warda ansett, så wida det är belägit innom den trakt,
för hwilkens uppodlande redan år 1753 Frälse och Säte-
riers förmoner äro bewiljade

2o. Att nu tilltänkte masugn, dels i grund af malm-
tägten, dels och till följe af sjelfwa belägenheten måtte
anses och förklaras, såsom en Meldersteins Bruksägares

pure frälse, följaktéligen att efter frihetsårens förlopp, ej större eller annan tionde af der skeende tillwerkning fordras eller erlägges än hwart 30:de Skeppd samt att detta Tackjernsquantum, enligt Wäster Norrländska Bergwerkens Privilegier, af Bruksägaren då emot ett wisst stadgat och beständigt pris, får inlösas och wid Bruket upsmidas.

3:o Att minst trettio års frihet för 10:dens erläggande af Tackjernstillwerkningen, denne masugn må tilläggas: samt

4:o Att masugnsägaren, enligt 1673 års General-Privilegium måtte nu och framdeles wara befriad för all Recognitions erläggande för de skogar som till denne masugns drift komma att nyttjas.

Sedermera har till Kongl. Collegium blifwit ingifwen en skrift från Consistorium i Hernösand, hwari tillkännagifwes, att Consistorium erhallit transumt af det om masugnsinrättningen i Gällewara hållne undersöknings Protokoll, samt att Consistorium deraf wat inhämtadt, att Sökanden Brukspatron Bedoire med nu warande innehafware af Pastors och Schola Bostadsdelen, därstödes, däsom till werket angränsande, om präste bordens råmarker och områden öfwerenskommelse träffat; Men och därjämte, att tillförordnade Consistorii

samt att detta Tackjernsquantum, enligt Wästerbottniska Bergwerkens Privilegier, af Bruksägaren då emot ett wisst stadgat och beständigt pris, får inlösas och wid Bruket upsmidas.

3:o Att minst trettio års frihet för 10:de delens erläggande af Tackjernstillwerkningen, denne masugn må tilläggas: samt

4:o Att masugnsägaren, enligt 1673 års General-Privilegium måtte nu och framdeles wara befriad för all Recognitions erläggande för de skogar som till denne masugns drift komma att nyttjas.

Sedermera har till Kongl. Collegium blifwit insänd en skrift från Consistorium i Hernösand, hwari tillkännagifwes, att Consistorium erhållit transumt af det om masugnsinrättningen i Gelliwara hållne undersökningsprotokoll, samt att Consistorium deraf wäl inhämtadt, att Sökanden Brukspatron Bedoire med nu varande innehafware af Pastors och Scholæ Boställsdelen, såsom till werket angränsande, om prästebordens råmarken och område öfwerenskommelse träffat; Men och därjämte, att tillförordnade Consistorii Fullmäktigen Pastor i Jockmock Magister Samuel Öhrling, i anseende till laga förfall icke kunnat förrättningen bewista. Och som Consistorium, ehuru nyttigt

och gagnande, det tilltänkta Järnwerket, serdeles i denna landsort kunde wara, likwäl icke bordt underlåtas, att härwid söka freda prästeborden ifrån att intrång, så, och emedan det wore i owisshett om och huruvida Presterskapets i Gällivara berörda öfwerenskommelse om prestebordens ågor i skog och mark, samt till äfwentyrs i åker- och ängslägenheter, inträffar med Consistorii Fullmägtigens, ehuru frånvarande, i anledning af åberopad charta-affattning gjorde påstående. Fy anser Consistorium sin skyldighet wara, att i stöd af författningarne rörande prästebord, hos Kongl. Collegium anhålla, att i händelse privilegium för den föreslagna masugnsanläggningen snart komme att meddelas, sådant då måtte ske, med bibehållande af prästebordens rätt till deras hittills innehafda lagliga område eller ock att med Werkets privilegierande måtte få anstå till dess Consistorium kunnat förskaffa sig nödig upplysning i detta ämne och med dess uttåtande i anledning deraf till Kongl. Collegium inkomma.

Detta med det mera handlingarne och Bergmästarens i målet afgifna betänkande innehåller, har Kongl. Collegium i behörigt öfwerwägande taget; och alldenstund wid undersökningen befunnits, det Bruks Patron Bergstrom ifrån de här ofwan uppräknade grufvor och skärp-

att inträng, så, och emedan det wore i owisshet om och huruvida Presterskapets i Gälliwara berörde öfwerenskommelse om prestebordens ägor i skog och mark, samt till äfwentyrs i åker- och ängslägenheter, inträffar med Consistorii Fullmägtigens, ehuru frånwarande, i anledning af åberopad charta-affattning gjorde påstående. Ty anser Consistorium din skyldighet wara, att i stöd af författningarne rörande prestebord, hos Kongl. Collegium anhålla, att i händelse privilegium för den sökta masugnsanläggningen snart komme att meddelas, sådant då måtte ske, med bibehållande af prestebordens rätt till deras hittills innehafde lagliga områden eller och att med Werkets privilegierande måtte få anstå till dess Consistorium hunne förskaffa sig nödig upplysning i detta ämne och med des utlåtande i anledning deraf till Kongl. Collegium inkomma.

Detta med det mera handlingarne och Bergmästarens i målet afgifna betänkande innehåller, har Kongl. Collegium i behörigt öfwerwägande taget; och aldenstund wid undersökningen befunnits, det Bruks Patron Berndtsson ifrån de här ofwan uppräknade grafwor och skärpningar uti det så kallade Gälliwara berget, i Lappmarken ager tillgång på en myckenhet god och till tackjernsblåsning tjenlig malm, samt på ett till masugnsanläggning

tjenligt byggnadsställe, utan at någon genom uppe- eller afdämning deraf warder förfördelad, och hwad skogsfånget beträffar, det wid undersökningen är wordit utrönt, att, der orten finnas betydelige till andra behof förut icke disponerade skogar, och intet hinder är, att ju Bruksägaren derutaf må få använda så mycket som till kohlfång och öfriga behof för den tillämnade blåsningen erfordras; Förden skull will Kongl. Collegium medelst detta dess utslag, som äger Privilegii kraft, hafwa tillåtet honom Bruks Patron Jan Bedoire, att på det utsedde och förut beskrifne stället wid Wassera elfwen anlägga en masugn till tackjerns beredande, hwarwid likwäl dambyggnaden icke får göras högre eller annorlunda än wid undersökningen är wordit utstakadt, på det att skada af uppe- och afdämning må förekommas. Och warda i förmågo af Kongl. Maj:ts nådiga Special Privilegium för nya Bergwerks inrättande i Finland och Norrländerne, daterat den 9:de Augusti 1673, samt Kongl. Maj:ts Nådiga Placat den 27:de Augusti 1723, denne Masugn tillagde Trettio års frihet för all afgift till Kongl. Maj:t och Kronan af den wid berörde Masugn fallande tackjerns tillwerkning, och det till räknande ifrån och med innewarande års början; Men till hwad belopp tionde

utrönt, att, då orten finnas betydelige till andra behof förut icke disponerade skogar, och intet hinder är, att ju Bruksägaren deraf må få använda så mycket som till kohlsång och öfriga behof för den tillänkte blåsningen erfordras; Fördenskull will Kongl. Collegium medelst detta dess utslag, som äger Privilegii kraft, hafva tillåtit honom Bruks Patron Jan Bedoire, att på det utsedde och förut beskrifne stället wid Wassera elfven anlägga en masugn till tackjerns beredande, hvarwid likwäl dambyggnaden icke får göras högre eller annorlunda än wid undersökningen är wordt utstakadt, på det all skada af upp- och afdämning må förekommas. Och warda i förmågo af Kongl. Maj:ts nådiga Special Privilegium för nya Bergwerks inrättande i Finland och Norrlänerne, daterat den 9:de Augusti 1673, samt Kongl. Maj:ts Nådiga Placat den 27:de Augusti 1793, denne Masugn tillagde Trettio års frihet för all afgift till Kongl. Maj:t och Kronan af den wid berörde Masugn fallande tackjerstillwerkning, och det till räknande ifrån och med innevarande års början; Men till hwad belopp tionde afgiften, efter frihets åren skall beräknas, samt huruwida Bruksägaren då må äga rättighet att efter wisst stadgadt pris, sjelf inlösa sitt 10:de Jern, derom kan

Kongl. Collegium sig icke utlåta, förr än wid det tillfället, då masugnen kommer att taxeras; Äfven som Kongl. Collegium icke eller i anseende till Bruksägarens påstående att slippa Recognitions afgift för den skog som till blåsningen nyttjas, kan något utlåtande meddela, förr än efter föregången afwittring i orten det kan warda utrönt, om och huruwida dessa skogar till mer eller mindre del komma att begripas under de hemman och lägenheter som Bruksägaren i stöd af Kongl. Maj:ts derom utfärdade nådiga Resolutioner, antingen redan uptaget eller och hädanefter kan komma att upodla, samt huruwida Bruksägaren därwid kan finnas hafwa bidragit till det ändamål, hwilket Kongl. Maj:t genom den honom förundte upodlings rättigheten, samt därwid tillagde förmåner i nåder behagat åsyfta.

Och emedan innan sådant föregått, ingen wiss gräns kan utsättas för hwars och ens område, ty kan den wid undersökningen emellan Bruksägaren och Presterskapet gjorde öfwerenskommelse, hwarken öka eller minska den rätt till ägor och utrymme, som dess Boställen efter författningarne tillkomma bör, äfwensom Bruksägaren, af det honom nu lämnade tillstånd till skogens nyttjande för blåsningen, icke må taga sig an-

Bruksägarens påstående att slippa Recognitions afgift för den skog som till blåsningen nyttjas, kan något uttalande meddelas, förr än efter föregången afvittring i orten det kan warda utrönt, om och huruvida dessa skogar till mer eller mindre det komma att begripas under de hemman och lägenheter som Bruksägaren i stöd af Kongl. Maj:ts derom utfärdade nådiga Resolutioner, antingen redan uptaget eller och hädanefter kan komma att upodla, samt huruwida Bruksägaren därwid kan finnas hafwa bidragit till det ändamål, hwilket Kongl. Maj:t genom den honom förunnade upodlingsrättigheten, samt därwid tillagde förmåner i nåder behagat åsyfta.

Och emedan innan sådant föregått, ingen wiss gräns kan utsättas för hwars och ens område, ty kan den wid undersökningen emellan Bruksägaren och Presterskapet gjorde öfwerenskommelse, hwarken öka eller minska den rätt till ägor och utrymme, som dessa Boställen efter författningarne tillkomma bör, äfwensom Bruksägaren, af det honom nu lämnade tillstånd till skogens nyttjande för blåsningen, icke må taga sig anledning att hindra någon af ortens inwånare och lappar ifrån deras af ålder nyttjade fogelfång och bete på berörde skogstracter.

Och hvad slutligen beträffar den af Bruks Pa-
troren begärdt Sågbyggnad, så emedan en dylik inrätt-
ning på detta ställe, hvarest ingen såg förut skall
finnas, ofelbart blir både nyttig och nödwändig, och
kan werkställas, utan att någon derat warder förfördel-
ad, har Kongl. Collegium härmedelst äfven welat
bifalla, det BruksPatronen på det utsedda stället
wid Wasara elfwen Trehundrade alnar nedan om mas-
ugnen må anlägga en husbehofssåg till betjening
för Bruket och dess tillhörande arbetare. Det wider-
börande till efterrättelse länder.

Den härmed icke åtnöjes, har likmätigt Kongl. För-
ordningen af den 10:de Januarii 1759, angående Dilationer i
Politie- och Oeconomie-mål, att hos Kongl. Maj:t i under-
dånighet sig besvära inom fyra månader ifrån den dag,
han härom kunskap får, hvarje månad räknad till
trettio dagar, den oräknad då en sådan kunskap erhål-
les, hvarwid han bör ställa borgen för kostnad och skada,
samt löftesskriften derom sine underdåniga besvär bi-
foga; åliggande honom derjämte, likmätigt Kongl. Bref-
vet af den 1:sta April 1790, att bifoga behörigen styrkt be-
vis, wid hvad tid han af detta Utslag del undfått. År
och dag, som förr skrifwit står.

Fredric Ridderstolpe

[illegible]

finnas, ofelbart blir både nyttig och nödwändig, och kan werkställas, utan at någon deral warder förfördelad, har Kongl. Collegium härmedelst åfwen welat bifalla, det Brukspatronen på det utsedde stället wid Wasara elfwen Trehundrade alnar nedan om masugnen må anlägga en husbehofsdåg till betjening för Bruket och dess tillhörande arbetare. Det wederbörande till efterrättelse länder.

Den härmed icke åtnöjes, har likmätigt Kongl. Förordningen af den 10.de Januarii 1759, angående Ståtalier i Politie- och Oeconomie-mål, att hos Kongl. Maj:t i underdånighet sig beswära innom fyra månader ifrån den dag, han härom kunskap får, hwarje månad räknad till trettio dagar, den oräknad då en sådan kunskap erhålles, hwarwid han bör ställa borgen för kostnad och skada, samt löftesskriften derom sine underdånige beswär bifoga; åliggande honom derjämte, likmätigt Kongl. Brefvet af den 1sta April 1790, att bifoga behörigen styrkt bewis, wid hwad tid han af detta Utslag del undfått. År och dag, som förr skrifwit står.

Fredric Ridderstolpe

Jöns Riall. G. A. Leijonmark. S. G. Hermelin

N. Dalberg. Carl. Jac. Lundström.

Olof Kumblin

verte

Likheten med i Bergmästare Archivet förvarade exemplar betygar.

ex officio
Abr. Frydén.